

ГЕПАТИТ В ИНФЕКЦИЙАСИ: ТАРҚАЛИШИ, КЛИНИК КЕЧИШИ ВА ПРОФИЛАКТИКАСИ

Бешариқ Абу Али ибн Сино номидagi

Жамоат саломатлиги техникуми о'қитувчиси

Номозова Гуласал Мамаджоновна

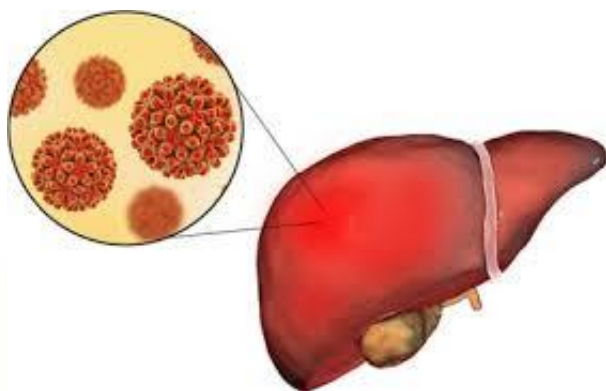
Аннотатсия:

Гепатит В — жигарни зарарловчи вирусли инфекциялардан бири бўлиб, бутун дунёо бў'йлаб кенг тарқалган. Мақолда гепатит В инфекциясининг этиологияси, эпидемиологияси, клиник кечishi, ташхислаш усуллари ҳамда замонавий профилактика чораларига то'xtалинади. Ҳамширалик амалиётida касалликнинг oldini олишдаги роли alohida ко'риб чиқилadi.

Калит со'злар: Гепатит В, вирусли гепатит, иммунизатсия, профилактика, yуқумли касалликлар.

Кириш

Гепатит В вируси (HBV) – ДНК таркибли гепаднавирустар oilасига mansub бў'либ, asosan parenteral yo'l bilan yуqadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST) ma'lumotlariga ko'ra, dunyoda 296 millionga yaqin inson ushbu virus tashuvchisi hisoblanadi. Kasallik surunkali kechishga moyil бў'либ, siroz va jigar saratoni kabi og'ir asoratlarga olib keladi.

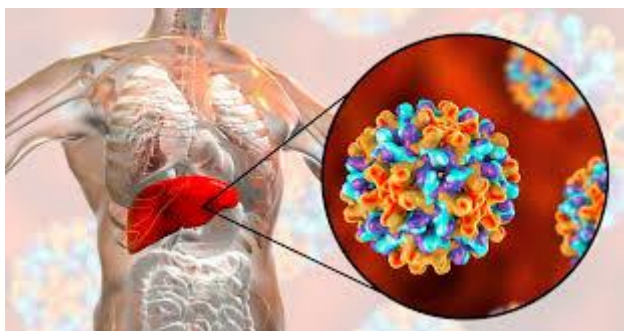

Asosiy qism

Etiologiyasi va patogenez

HBV odam organizmiga tushgach, jigarda ko‘payib, gepatotsitlarni zararlaydi. Organizmning immun javobi natijasida yallig‘lanish jarayoni yuzaga keladi. Infektsiya o‘tkir va surunkali shaklda kechishi mumkin.

Epidemiologiyasi

Gepatit B virusining asosiy yuqish yo‘llari:

- Parenteral yo‘l (qon, qon mahsulotlari bilan);
- Perinatal yo‘l (ona–bola orqali);
- Jinsiy aloqa orqali;
- Maishiy yo‘l (kam holatlarda, umumiy gigiyena vositalari orqali).

Xavf guruhiga quyidagilar kiradi:

- Sog‘liqni saqlash xodimlari;
- Gемodializ bemorlari;
- Narkotik moddalarni in'ektsiya yo‘li bilan qabul qiluvchilar;
- HBV bilan zararlangan onalardan tug‘ilgan bolalar.

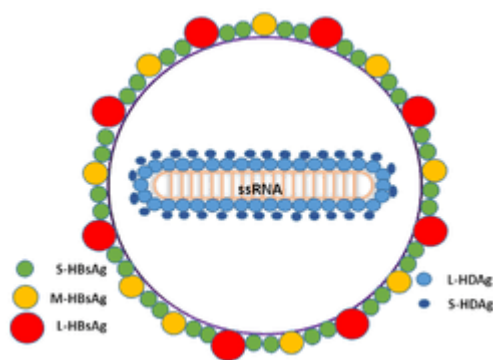
Klinik kechishi

Gepatit B infeksiyasi uchta asosiy bosqichda kechadi:

1. Inkubatsion davr (2–6 oy);
2. O‘tkir bosqich – isitma, holsizlik, ko‘ngil aynish, jigar sohasida og‘riq, sariqlik;
3. Surunkali bosqich – uzoq davom etuvchi belgilersiz kechish, keyinchalik siroz

va gepatosellyulyar karsinoma bilan asoratlashi mumkin.

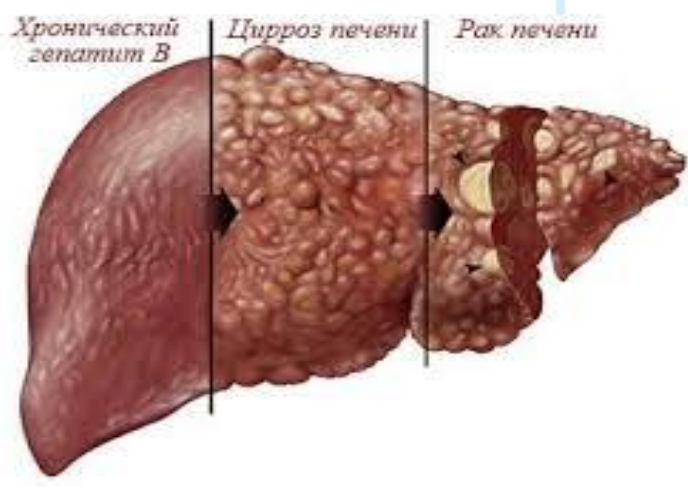
Tashxis

- Serologik testlar (HBsAg, anti-HBs, anti-HBc, HBeAg);
- PCR orqali virus DNK sini aniqlash;
- Jigar faoliyatini baholovchi laborator tekshiruvlar (ALT, AST).

Profilaktika

- Spetsifik profilaktika: HBV ga qarshi emlash (uch bosqichli vaksina);
- Nospetsifik profilaktika: steril tibbiy asbob-uskunalaridan foydalanish, xavf guruhlariga tarbiyaviy ishlar;
- Postekspozitsion profilaktika: virusga chalingan bemor bilan kontaktdan keyin immunoglobulin yuborish.

Xulosa

Gepatit B infeksiyasi nafaqat klinik jihatdan, balki ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan ham dolzarb hisoblanadi. Uning oldini olishda tibbiyot xodimlarining, ayniqsa hamshiralarining roli katta. Yuqori xavf guruhlarini aniqlash, vaksina profilaktikasini keng joriy etish va aholi o'rtasida tushuntirish ishlarini olib borish kasallik tarqalishini kamaytirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO). Hepatitis B: Key facts. 2024. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/hepatitis-b>
2. Karimov M.X., To'rayev S.H. Yuqumli kasalliklar. O'zbekiston Tibbiyot Akademiyasi, Toshkent, 2022.
3. Nelson Textbook of Pediatrics. 21st Edition. Chapter: Hepatitis B Virus Infection. Elsevier, 2020.
4. Uzoqova D.M., Rasulov B.X. Infekcion kasalliklar. – Toshkent: “Ilm ziyo”, 2021.
5. CDC (Centers for Disease Control and Prevention). Hepatitis B Information. 2023. <https://www.cdc.gov/hepatitis/hbv>
6. Harrison's Principles of Internal Medicine. 20th Edition. Section: Liver and Biliary Tract Disease, McGraw-Hill, 2019.